Mehmet Akif Ersoy

- şiirler -

Yayın Tarihi:

9.4.2004

Yayınlayan:

Antoloji.Com Kültür ve Sanat

Yasal Uyarı: Bu ekitap, bilgisayarınıza indirip kayıt etmeniz ve ticari olmayan kişisel kullanımınız için yayınlanmaktadır. Şiirlerin kopyalanması, gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir. Bu doküman Antoloji.Com tarafından yayınlanmıştır. Antoloji.Com tüm bölümleriyle, Fikir ve Sanat Eserleri Yasası'na %100 uygun olarak yayın yapmaktadır.

Mehmet Akif Ersoy (1873 - 1936)

İstanbul'da doğdu, 27 Aralık 1936'da aynı kentte öldü. Bir medrese hocası olan babası doğumuna ebced hesabıyla tarih düşerek ona 'Rağıyf' adını vermiş, ancak bu yapma kelime anlaşılmadığı için çevresi onu 'Âkif' diye çağırmıştır. Babası Arnavutluk'un Şuşise köyündendir, annesi ise aslen Buharalı'dır. Mehmed Âkif ilköğrenimine Fatih'te Emir Buharî mahalle mektebinde başladı. Maarif Nezareti'ne bağlı iptidaîyi ve Fatih Merkez Rüştiyesi'ni bitirdi. Bunun yanı sıra Arapça ve İslami bilgiler alanında babası tarafından yetiştirildi. Rüştiye'de 'hürriyetçi' öğretmenlerinden etkilendi. Fatih camii'nde İran edebiyatının klasik yapıtlarını okutan Esad Dede'nin derslerini izledi. Türkçe, Arapça, Farsça, ve Fransızca bilgisiyle dikkati çekti. Mekteb-i Mülkiye'nin idadi (lise) bölümünde okurken şiirle uğraştı. Edebiyat hocası İsmail Safa'nın izinden giderek yazdığı mesnevileri şair Hersekli Arif Hikmet Bey övgüyle karşıladı. Babasının ölümü ve evlerinin yanması üzerine mezunlarına memuriyet verilen bir yüksek okul seçmek zorunda kaldı. 1889'da girdiği Mülkiye Baytar Mektebi'ni 1893'te birincilikle bitirdi.

Ziraat Nezareti (Tarım Bakanlığı) emrinde geçen yirmi yıllık memuriyeti sırasında veteriner olarak dolaştığı Rumeli, Anadolu ve Arabistan'da köylülerle yakın ilişkiler kurma olanağı buldu. İlk şiirlerini Resimli Gazete'de yayımladı. 1906'da Halkalı Ziraat Mektebi ve 1907'de Çiftçilik Makinist Mektebi'nde hocalık etti. 1908'de Dârülfünûn Edebiyat-ı Umûmiye müderrisliğine tayin edildi. İlk şiirlerinin yayımlanmasını izleyen on yıl boyunca hiçbir şey yayımlamadı. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte Eşref Edip'in çıkardığı Sırat-ı Müstakim ve sonra Sebilürreşad dergilerinde sürekli yazılar yazmaya, şiirler ve çağdaş Mısırlı İslam yazarlarından çeviriler yayımlamaya başladı.

1913'te Mısır'a iki aylık bir gezi yaptı. Dönüşte Medine'ye uğradı. Bu gezilerde İslam ülkelerinin maddi donatım ve düşünce düzeyi bakımından Batı karşısındaki zayıflıkları konusundaki görüşleri pekişti. Aynı yılın sonlarında Umur-u Baytariye müdür muavini iken memuriyetten istifa etti. Bununla birlikte Halkalı Ziraat Mektebi'nde kitabet ve Darülfununda edebiyat dersleri vermeye devam etti. İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne girdiyse de cemiyetin bütün emirlerine değil, sadece olumlu bulduğu emirlerine uyacağına dair and içti.

I. Dünya Savaşı sırasında İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin gizli örgütü olan Teşkilât-ı Mahsusa tarafından Berlin'e gönderildi. Burada Almanlar'ın eline esir düşmüş Müslümanlar için kurulan kampta incelemeler yaptı. Çanakkale Savaşı'nın akışını Berlin'e ulaşan haberlerden izledi. Batı uygarlığının gelişme düzeyi onu derinden etkiledi. Yine Teşkilât-ı Mahsusa'nın bir görevlisi olarak çöl yoluyla Necid'e ve savaşın son yılında profesör İsmail Hakkı İzmirli'yle

birlikte Lübnan'a gitti. Dönüşünde yeni kurulan Dâr-ül -Hikmetül İslâmiye adlı kuruluşun başkâtipliğine getirildi. Savaş sonrasında Anadolu'da başlayan ulusal direniş hareketini desteklemek üzere Balıkesir'de etkili bir konuşma yaptı. Bunun üzerine 1920'de Dâr-ül Hikmet'deki görevinden alındı.

İstanbul Hükümeti Anadolu'daki direnişçileri yasa dışı ilan edince Sebillürreşad dergisi Kastamonu'da yayımlanmaya başladı ve Mehmed Âkif bu vilayette halkın kurtuluş hareketine katkısını hızlandıran çalışmalarını sürdürdü. Nasrullah Camii'nde verdiği hutbelerden biri Diyarbakır'da çoğaltılarak bütün ülkeye dağıtıldı. Burdur mebusu sıfatıyla TBMM'ye seçildi. Meclis'in bir İstiklâl Marşı güftesi için açtığı yarışmaya katılan 724 şiirin hiçbiri beklenilen başarıya ulaşamayınca maarif vekilinin isteği üzerine 17 Şubat 1921'de yazdığı İstiklal Marşı, 12 Mart'ta birinci TBMM tarafından kabul edildi. Sakarya zaferinden sonra kışları Mısır'da geçiren Mehmed Âkif, laik bir Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması üzerine Mısır'da sürekli olarak yaşamaya karar verdi. 1926'dan başlayarak Camiü'l-Mısriyye'de Türk dili ve edebiyatı müderrisliği yaptı. Bu gönüllü sürgün yaşamı sırasında siroz hastalığına yakalandı ve hava değişimi için 1935'te Lübnan'a, 1936'da Antakya'ya birer gezi yaptı. Yurdunda ölmek isteği ile Türkiye'ye döndü ve İstanbul'da öldü.

Mehmed Âkif'in 1911'de 38 yaşında iken yayımladığı ilk kitabı Safahat bağımsız bir edebi kişiliğin ürünüdür. Bununla birlikte kitabın Tevfik Fikret'ten izler taşıdığı görülür. Fransız romantiklerinden Lamartine'i Fuzuli kadar, Alexandre Dumas fils'i Sâdi kadar sevdiğini belirten şair, bütün bu sanatçıların uğraşı alanlarına giren 'manzum hikâye' biçimini kendisi için en geçerli yazı olarak seçmiştir. Ancak, sahip olduğu köklü edebiyat kaygusu onun yalınkat bir manzumeci değil, bilinçle işlenmiş ve gelişmeye açık bir şiir türünün öncüsü olmasını sağlamıştır. Mehmed Âkif'in düşünsel gelişiminde en belirleyici öğe onun çağdaş bir İslamcı oluşudur.

Çağdaş İslamcılık, Batı burjuva uygarlığının temel değerlerinin İslam kaynaklarına uyarlı olarak yeniden gözden geçirilmesini, Batı'nın toplumsal ve düşünsel oluşumuyla özde bağdaşık, ama yerel özelliklerini koruyan güçlü bir toplum yapısına varmayı öngörür. Bu görüşe koşut olarak Mehmed Âkif'in şiir anlayışı Batılı, hatta o dönemde Batı'da bile örneklerine az rastlanacak ölçüde gerçekçidir. Kafiyenin geleneksel Osmanlı şiirinde bir bela olduğunu savunan, resim yapmanın yasak sayılmasının, somut konumların betimlenmesini aksattığı ve bu yüzden şiirin olumsuz etkiler altında kaldığı görüşünü ileri süren Mehmed Âkif, Fuzuli'nin Leylâ vü Mecnûn adlı yapıtının plansız olduğu için yeterince başarılı olamadığını dile getirecek ölçüde çağdaş yaklaşımlara eğilimlidir. Konuşma diline yaslandığı için kolayca yazılıvermiş izlenimi veren şiirleri biçime ilişkin titiz bir tutumun örnekleridir. Hem aruzdan doğan bağların üstesinden gelmiş, hem de şiirin bütününü kapsayan bir iç musiki düzenini gözetmiştir. Dilde arılaşmadan yana olan tutumunu her şiirinde biraz daha yalın bir söyleyişi benimseyerek somutlukla ortaya koymuştur.

Mehmed Âkif geleneksel edebiyatın olduğu kadar, Batı kültürünün değerleriyle etkileşimi kabul eder, ancak Doğu'ya ya da Batı'ya öykülenmeye şiddetle karşı çıkar. Çünkü her edebiyatın doğduğu toprağa bağlı olmakla canlılık kazanabileceği ve belli bir işlevi yerine getirmedikçe değer taşımayacağı görüşündedir. Gerçekle uyum içinde olmayı herşeyin üstünde tutar. Altı yüzyıllık seçkinler edebiyatının halktan uzak düştüğü için bayağılaştığına inanır. İçinde yaşanılan toplumun özellikleri göz önüne alınmadan Batılı yeniliklere öykünmenin doğrudan doğruya edebiyata zarar vereceği, 'edebsizliğin başladığı yerde edebiyatın biteceği' anlayışına bağlı kalarak 'sanat sanat içindir' görüşüne karşı çıkmış, 'libas hizmetini, gıda vazifesini' gören bir şiiri kurma çabasına girişmiştir. Bu yüzden toplumsal ve ideolojik konuları şiir ile ve şiir içinde tartışma ve sergileme yolunu seçmiştir. Bütün çıplaklığıyla gerçeği göstermekteki amacı okuyucusunu insanların sorunlarına yöneltmektir. Bu kaygıların sonucu olarak yoksul insanların gerçek çehreleriyle yer aldığı şiirler Türk edebiyatında ilk kez Mehmed Âkif tarafından yazılmıştır.

Mehmed Âkif şiirinin yaşadığı dönemde ve sonrasında önemini sağlayan gerçekçi tutumudur. Bu şiirde düş gücünün parıltısı yerini gözle görülür, elle tutulur bir yapıya bırakmıştır. Şairin nazım diline bu dilin özgül niteliğini

bozmaksızın elverişli olduğu gelişmeyi kazandırması, aruz veznini yumuşatmayı, başarmasıyla mümkün olmuştur. Bu aynı zamanda Türkçe'nin şiir söylemedeki olanaklarının ne ölçüde geniş olduğunu göstermesi demektir. Söz konusu dönemde her şairin dili kişisel bir dil kurma adına dar bir vadiye sıkışmak zorunda kalmıştı. Mehmed Âkif dilin toplumsal kimliğini öne çıkarmış, üslupta öz günlük ve kişiselliğe ulaşmıştır. Yenilikçi bir şair olarak, yaşadığı dönemde görülen ölçüsüz yenilik eğiliminin bozucu etkilerine, ölçüsü işleviyle bağlantılı bir şiir kurmak suretiyle sınır çekmeye çalışmıştır.

Eserleri:

Safahat, 1911; Süleymaniye Kürsüsünde, 1911; Hakkın Sesleri, 1912; Fatih Kürsüsünde, 1913; Hatıralar, 1917; Âsım, 1919; Gölgeler, 1933.

Atiyi Karanlık Görerek Azmi Bırakmak

Âtiyi karanlık görerek azmi bırakmak...
Alçak bir ölüm varsa, emînim, budur ancak.
Dünyâda inanmam, hani görsem de gözümle.
İmânı olan kimse gebermez bu ölümle:
Ey dipdiri meyyit, 'İki el bir baş içindir.'
Davransana... Eller de senin, baş da senindir!
His yok, hareket yok, acı yok... Leş mi kesildin?
Hayret veriyorsun bana... Sen böyle değildin.
Kurtulmaya azmin neye bilmem ki süreksiz?
Kendin mi senin, yoksa ümîdin mi yüreksiz?
Âtiyi karanlık görüvermekle apıştın?
Esbâbı elinden atarak ye'se yapıştın!
Karşında ziyâ yoksa, sağından, ya solundan
Tek bir ışık olsun buluver... Kalma yolundan.
Âlemde ziyâ kalmasa, halk etmelisin, halk!
Ey elleri böğründe yatan, şaşkın adam, kalk!
Herkes gibi dünyâda henüz hakk-i hayâtın
Varken, hani herkes gibi azminde sebâtın?
Ye's öyle bataktır ki; düşersen boğulursun.
Ümîde sarıl sımsıkı, seyret ne olursun!
Azmiyle, ümidiyle yaşar hep yaşayanlar;
Me'yûs olanın rûhunu, vicdânını bağlar
Lânetleme bir ukde-i hâtır ki: çözülmez...
En korkulu câni gibi ye'sin yüzü gülmez!
Mâdâm ki alçaklığı bir, ye's ile sirkin;
Mâdâm ki ondan daha mel'un daha çirkin
Bir seyyie yoktur sana; ey unsur- îman,
Nevmid olarak rahmet-i mev'ûd-u Hudâ'dan,
Hüsrâna rıza verme... Çalış... Azmi bırakma;
Kendin yanacaksan bile, evlâdını yakma!

Evler tünek olmuş, ötüyor bir sürü baykuş...
Sesler de: 'Vatan tehlikedeymiş... Batıyormuş! '
Lâkin, hani, milyonları örten şu yığından,
Tek kol da demiyor bir tarafından!
Sâhipsiz olan memleketin batması haktır;
Sen sâhip olursan bu vatan batmayacaktır.
Feryâdı bırak, kendine gel, çünkü zaman dar...
Uğraş ki: telâfi edecek bunca zarar var.
Feryâd ile kurtulması me'mûl ise haykır!
Yok, yok! Hele azmindeki zincirleri bir kır!
'İş bitti... Sebâtın sonu yoktur! ' deme, yılma.
Ey millet-i merhûme, sakın ye'se kapılma.

14 Mart 1913

Mehmet Akif Ersoy

www.antoloji.com - kültür ve sanat

Ayrılık Hissi Nasıl Girdi Sizin Beyninize?

Müslümanlık sizi gayet sıkı, gayet sağlam,
Bağlamak lazım iken, anlamadım, anlıyamam,

Ayrılık hissi nasıl girdi sizin beyninize?
Fikr-i kavmıyyeti şeytan mı sokan zihninize?

Birbirinden muteferrik bu kadar akvamı,
Aynı milliyetin altında tutan islam'ı,

Temelinden yıkacak zelzele, kavmiyettir.
Bunu bir lahza unutmak ebedi haybettir...

Arnavutlukla, Araplıkla bu millet yürümez..
Son siyasetse bu! Hiç böyle siyaset yürümez!

Sizi bir aile efradı yaratmış Yaradan;
Kaldırın ayrılık esbabını artık aradan.

Siz bu davada iken yoksa, iyazen-billah,
Ecnebiler olacak sahibi mülkün nagah.

Diye dursun atalar: 'Kal'a içinden alınır.'
Yok ki hiç bir kişiden... Millet-i merhume sağır!

Bir değil mahvedilen devlet-i islamiyye...
Girdiler aynı siyasetle bütün makbereye.

Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez;
Toplu vurdukca yürekler, onu top sindiremez.

Bırakın eski hükümetleri meydandakiler
Yetişir, şöyle bakıp ibret alan varsa eğer.

işte Fas, işte Tunus, işte Cezayir, gitti!
işte Irak'ı da taksim ediyorlar şimdi.

30 Muharrem 1331
27 Kanunuevvel 1328
1913

Mehmet Akif Ersoy

Azmine Sarıl

Ye's öyle bir bataktır ki,
Düşersen boğulursun
Azmine sarıl sımsıkı
Bak ne olursun

Mehmet Akif Ersoy

Bir Gece

On dört asır evvel yine bir böyle geceydi
Kumdan ayınon dördü bir öksüz çıkıverdi
Lakin o ne hüsrandı ki hissetmedi gözler
Halbuki kaç bin senedir bekleşmedelerdi
Nerden görecekler göremezlerdi tabi
Bir kere zuhur ettiği çöl en sapa yerdi
Bir kere de ma'mure-i dünya ozamanlar
Buhranlar içindeydi bugünden de beterdi
Sırtlanları geçmişti beşer yırtıcılıkta
Dişsiz mi bir insan onu kardeşleri yerdi
Fevza bütün afakını sarmıştı zeminin
Salgındı bugün Şark'ı yıkan tefrika derdi

Derken büyüyüp kırkına gelmişti ki öksüz
Başlarda gezen kanlı ayaklar suya erdi
Bir nefhada kurtardı insanlığı o masum
Bir hamlede kayserleri kisraları serdi
Aczin ki, ezilmekti bütün hakkı, dirildi
Zulmün ki, zeval akılına gelmezdi, geberdi
Alemlere rahmetti evet şerr-i mübini
Şehbalini adl isteyenin yurduna gerdi
Dünya neye sahipse onun vergisidir hep
Medyun ona cemiyeti medyun ona ferdi
Medyundur o masuma bütün bir beşeriyyet
Ya Rab! Bizi mahşerde bu ikrar ile haşret

Mehmet Akif Ersoy

Birlik

Cehennem olsa gelen, göğsümüzde söndürürüz.
Bu yol ki Hak yoludur, dönme bilmeyiz, yürürüz;

Düşer mi tek taşı sandın harim-i namusun,
Meğer ki harbe giden son nefer şehid olsun.

Şu karşımızdaki mahşer kudursa, çıldırsa,
Denizler ordu, bulutlar donanma yağdırsa,

Bu altımızdaki yerden bütün yanardağlar
Taşıp da kaplasa âfakı bir kızıl sarsar,

Değil mi cephemizin sinesinde iman bir;
Sevinme bir, acı bir, gaye aynı, vicdan bir;

Değil mi ortada bir sine çarpıyor, yılmaz,
Cihan yıkılsa emin ol bu cephe sarsılmaz!

Mehmet Akif Ersoy

birlik bağı

Müslümanlık nerde bizden geçmiş insanlık bile
Alem aldatmaksa maksat aldanan yok nafile
Kaç hakiki müslüman gördümse hep makberdedir
Müslümanlık bilmem ama galiba göklerdedir

Varsa şayet söyleyin bir parçık insafınız
Böyle kansızmıydı haşa kahraman eslafınız
Böyle düşmüşmüydü herkes ayrılık sevdasına
Benzeyip şirasesiz bir mushafın eczasına
Hiç görülmüşmüydü olsun kayd ı vahdet tarumar
Böyle olmuşmuydu millet can evinden rahnedar
Böyle açlıktan bogazlarmıydı kardeş kardeşi
Böyle adetmiydi bi perva yemek insan leşi

Irzımızdır çiğnenen evladımızdır doğranan
Hey sıkılmaz ağlamassan bari gülmekten utan

Kurt uzaklardan bakar dalgın görürmüş merkebi
Saldırırmış ansızın yaydan boşanmış ok gibi
Lakin aşk olsunki aldırmazda otllarmış eşşek
Sanki tavşanmış gelen yahud kılıksız köstebek
Kar sayarmış bir tutam fazla olsun yutmayı
Hasmı derken çullanırmış yutmadsan son lokmayı

Bir hakikattır bu bildiğin usluba sok
Halimiz merkeple kurdun aynı asla farkı yok
Burnumuzdan tuttu düşman biz boğaz kaynındayız
Bir bakın halamı hala ihriras ardındayız
Saygısızlık elverir bir parça olsun arlanın
Vakti çoktan geldi hem geçmektedir arlanmanın
Davranın haykırmadan nakus-u izmihlaliniz
Öyle bir buhrana sapmıştırki zira haliniz
Zevke dalmak şöyle dursun vaktiniz yok mateme
Davranın zira gülünç olduk aleme
Bekleşirken gökte yüzbinlerce ervah intikam
Yerde kalmış naşa benzer kavm için durmak haram
Kahraman ecdadınızdan sizde bir kan yokmudur
Yoksa istikbalinizden korkulur pek korkulur

Mehmet Akif Ersoy

Bülbül

Bütün dünyaya küsküdüm, dün akşam pek bunalmıştım;
Nihâyet, bir zaman kırlarda gezmiş, köyde kalmıştım.
Şehirden kaçmak isterken sular zâten kararmıştı;
Pek ıssız bir karanlık sonradan vâdiyi sarmıştı.
Işık yok, yolcu yok, ses yok, bütün hilkat kesilmiş lâl...
Bu istiğrâkı tek bir nefha olsun etmiyor ihlâl.
Muhitin hâli 'insâniyyet'in timsâlidir, sandım;
Dönüp mâziye tırmandım, ne hicranlar, neler andım!
Taşarken haşrolup beynimden artık bin müselsel yâd,
Zalâmın sinesinden fışkıran memdûd bir feryâd,
O müstağrak, o durgun vecdi nâgâh öyle coşturdu:
Ki vâdiden bütün, yer yer, eninler çağlayıp durdu.
Ne muhrik nâğmeler, yâ Rab, ne mevcâmevc demlerdi:
Ağaçlar, taşlar ürpermişti, güyâ Sur-ı Mahşerdi!

-Eşin var, âşiyânın var, baharın var, ki beklerdin;
Kıyâmetler koparmak neydi, ey bülbül, nedir derdin?
O zümrüd tahta kondun, bir semâvi saltanat kurdun;
Cihânın yurdu hep çiğnense, çiğnenmez senin yurdun.
Bugün bir yemyeşil vâdi, yarın bir kıpkızıl gülşen,
Gezersin, hânumânın şen, için şen, kâinâtın şen.
Hazansız bir zemin isterse, şâyed ruh-ı ser-bâzın,
Ufuklar, bu'd-i mutlaklar bütün mahkum-ı pervâzın,
Değil bir kayda, sığmazsın -kanatlandın mı- eb'ada;
Hayâtın en muhayyel gâyedir ahrâra dünyâdâ.
Neden öyleyse mâtemlerle eyyâmın perişandır?
Niçin bir damlacık göğsünde bir umman huruşandır?
Hayır, mâtem senin hakkın değil...Mâtem benim hakkım:
Asırlar var ki, aydınlık nedir, hiç bilmez âfâkım!
Teselliden nasibim yok, hazân ağlar bahârımda:
Bugün bir hânumansız serseriyim öz diyârımda!
Ne hüsrandır ki: Şark'ın ben vefâsız, kansız evlâdı,
Serâpâ Garb'a çiğnettim de çıktım hak-i ecdâdı!
Hayâlimden geçerken şimdi; fikrim hercümerc oldu,
Selâhaddin-i Eyyubi'lerin, Fâtih'lerin yurdu.
Ne zillettir ki: Nâkuus inlesin beyninde Osmân'ın;
Ezan sussun, fezâlardan silinsin yâdı Mevlâ'nın!
Ne hicrandır ki: En şevketli bir mâzi serâb olsun;
O kudretler, o satvetler harâb olsun, turâb olsun!
Çökük bir kubbe kalsın ma'bedinden Yıldırım Hân'ın;
Şenâ'atlerle çiğnensin muazzam kabri Orhan'ın;
Ne haybettir ki: Vahdet-gâhı dinin devrilip, taş taş,
Sürünsün şimdi milyonlarca me'vâsız kalan dindaş!
Yıkılmış hânumanlar yerde işkenceyle kıvransın;
Serilmiş gövdeler, binlerce, yüzbinlerce doğransın!
Dolaşsın, sonra, İslâm'ın harem-gâhında nâ-mahrem...
Benim hakkım, sus ey bülbül, senin hakkın değil mâtem!

Mehmet Akif Ersoy

canan yurdu

Eyvah! sevgilininyurdu ıssız kalmış
Ayak bastığı heryer kırgın bir mezar olmuş
İçindeki ahenk uçmuş da
Ses seda kalmamış yuvada
Yer yer gömülü durur emeller
Sanki kıyamet gününü beklerler...
Ya rab! niye böyle bir yığın toprak
Olmuş yatıyor o temiz saha?
Ya rab! niçin o parıltı ortada yok?
Ya rab! niçin uzayıp gitmekte bu gölge?
Ya rab! sevgilinin yuvası üzerine
Gerilmiş bu kat kat aydınlık perdesinin anlamı ne?

Mehmet Akif Ersoy

Cenk marşı

ey sürüden arkaya kalmış yiğit
arkadaşın gitti haydi sen de git
bak ne diyor ceddi şehidin işit
haydi git evladım uğurlar ola
haydi git evladım açıktır yolun
zalimlere karşı bükülmez kolun
bayrağı çek ön safa geçmiş bulun
uğurun açık olsun uğurlar ola.

eşele bir yerleri örten karı
ot değil onlar dedenin saçları
dinle şehit sesleridir rüzgarı
haydi git evladım uğurlar ola
haydi git evladım açıktır yolun
zalimlere karşı bükülmez kolun
bayrağı çek on safa geçmiş bulun
uğurun açık olsun uğurlar ola
haydi levent asker uğurlar ola

yerleri yırtan sel olup taşmalı
dağ demeyip taş demeyip aşmalı
sende ki coşkunluğa er şaşmalı
kahraman askerim uğurlar ola
haydi git evladım açıktır yolun
zalimlere karşı bükülmez kolun
bayrağı çek ön safa geçmiş bulun
haydi levent asker uğurlar ola
haydi git evladım uğurlar ola.

Mehmet Akif Ersoy

Çanakkale Şehitlerine

Şu Boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyâda eşi?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi.
-Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya-
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.
Ne hayâsızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
Nerde-gösterdiği vahşetle 'bu: bir Avrupalı'
Dedirir-Yırtıcı, his yoksulu, sırtlan kümesi,
Varsa gelmiş, açılıp mahbesi, yâhud kafesi!
Eski Dünyâ, yeni Dünyâ, bütün akvâm-ı beşer,
Kaynıyor kum gibi, tûfan gibi, mahşer mahşer.
Yedi iklimi cihânın duruyor karşına da,
Ostralya'yla beraber bakıyorsun: Kanada!
Çehreler başka, lisanlar, deriler rengârenk:
Sâde bir hâdise var ortada: Vahşetler denk.
Kimi Hindû, kimi yamyam, kimi bilmem ne belâ...
Hani, tâuna da züldür bu rezil istilâ!
Ah o yirminci asır yok mu, o mahlûk-i asil,
Ne kadar gözdesi mevcûd ise hakkıyle, sefil,
Kustu Mehmedciğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayâsızcasına.
Maske yırtılmasa hâlâ bize âfetti o yüz...
Medeniyyet denilen kahbe, hakikat, yüzsüz.
Şonra mel'undaki tahribe müvekkel esbâb,
Öyle müdhiş ki: Eder her biri bir mülkü harâb.

Öteden sâikalar parçalıyor âfâkı;
Beriden zelzeleler kaldırıyor a'mâkı;
Bomba şimşekleri beyninden inip her siperin;
Sönüyor göğsünün üstünde o arslan neferin.
Yerin altında cehennem gibi binlerce lağam,
Atılan her lağamın yaktığı: Yüzlerce adam.
Ölüm indirmede gökler, ölü püskürmede yer;
O ne müdhiş tipidir: Savrulur enkaaz-ı beşer...
Kafa, göz, gövde, bacak, kol, çene, parmak, el, ayak,
Boşanır sırtlara vâdilere, sağnak sağnak.
Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,
Yıldırım yaylımı tûfanlar, alevden seller.
Veriyor yangını, durmuş da açık sinelere,
Sürü halinde gezerken sayısız teyyâre.
Top tüfekten daha sık, gülle yağan mermiler...
Kahraman orduyu seyret ki bu tehdide güler!
Ne çelik tabyalar ister, ne siner hasmından;
Alınır kal'â mı göğsündeki kat kat iman?
Hangi kuvvet onu, hâşâ, edecek kahrına râm?
Çünkü te'sis-i İlahi o metin istihkâm.

Sarılır, indirilir mevki-i müstahkemler,
Beşerin azmini tevkif edemez sun'-i beşer;
Bu göğüslerse Hudâ'nın ebedi serhaddi;
'O benim sun'-i bedi'im, onu çiğnetme' dedi.
Asım'ın nesli...diyordum ya...nesilmiş gerçek:
İşte çiğnetmedi nâmusunu, çiğnetmiyecek.

Şühedâ gövdesi, bir baksana, dağlar, taşlar...
O, rükû olmasa, dünyâda eğilmez başlar,
Vurulmuş tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!
Ey, bu topraklar için toprağa düşmüş asker!
Gökten ecdâd inerek öpse o pâk alnı değer.
Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor tevhidi...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi.
Sana dar gelmiyecek makberi kimler kazsın?
'Gömelim gel seni tarihe' desem, sığmazsın.
Herc ü merc ettiğin edvâra da yetmez o kitâb...
Seni ancak ebediyyetler eder istiâb.
'Bu, taşındır' diyerek Kâ'be'yi diksem başına;
Ruhumun vahyini duysam da geçirsem taşına;
Sonra gök kubbeyi alsam da, ridâ namıyle,
Kanayan lâhdine çeksem bütün ecrâmıyle;
Mor bulutlarla açık türbene çatsam da tavan,
Yedi kandilli Süreyyâ'yı uzatsam oradan;
Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına,
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,
Türbedârın gibi tâ fecre kadar bekletsem;
Gündüzün fecr ile âvizeni lebriz etsem;
Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana...
Yine bir şey yapabildim diyemem hâtırana.
Sen ki, son ehl-i salibin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddin'i,
Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslam'ı kuşatmış, boğuyorken hüsran,
O demir çenberi göğsünde kırıp parçaladın;
Sen ki, rûhunla beraber gezer ecrâmı adın;
Sen ki, a'sâra gömülsen taşacaksın...Heyhât,
Sana gelmez bu ufuklar, seni almaz bu cihât...
Ey şehid oğlu şehid, isteme benden makber,
Sana âgûşunu açmış duruyor Peygamber.

Mehmet Akif Ersoy

Durmayalım

Sa'di diyor ki: 'Bir gece biz kervan ile
Ağır ağır gitmekte iken yolumuz düştü bir çöle.
Hızla geçmek için o korkutucu ıssız çölü,
Bütün yolcular istirahati feda ederek,
Gitmektelerdi.Bir aralık bende yürümeye güç
Hiç kalmamış ki düşmüşüm artık uykuya yenik.
Avare bir yolcuyu bekler mi kafile?
Çaresiz yola devam edecek varıncaya dek konak yerine.
Bir de uyandım ki başucuma dikilmiş bir deveci şunları
söylemekte:
'Kalk ey zavallı yolcu, uzaklaştı kervan!
Uykum benim de yok değil ama bu çöl,
İstirahat yeri olurmu ki bin türlü korku var?
Varmak istediği yere varıp durmayıp giden;
Yoktur kurtuluş ümidi bu çöller geçilmeden.
Yazık ki yolda böyle düşen uyku derdine,
Hep yolcular gider de kalır kendi kendine! '

Gerçi olayın kendisi önemsizdir, bunda haklısın, ancak düşün:
İnsaflı ol, bundan başka hikmet dolu bir prensip varmı bugün?
Varmak istersen -diyor Sa'di eğer maksada,
Tuttuğun yollar hiç bitmeyecek gibi olsada;
Yola devam et, durmayıp git, yolda kalmaktan sakın!
Azim sahibi insan için neymiş uzak, neymiş yakın?
Hangi güçlüktür ki gayrete gelince kolaylaşmasın?
Hangi korkunç şey varki insandan korkmasın?

Mehmet Akif Ersoy

Edirne

Edirne kal'asıdır gördüğün hisar-ı mehib
Şu zirvesinde biten simsiyah ağaç da salib
Murad-ı evveli koynunda gezdiren tepeler
Nasıl rüku ediyor Ferdinand'a bak bu sefer
Bizim midir sanıyorsun şu yükselen bayrak?
Çeken Savof, Lala Şahin değil kuzum, iyi bak
Edirne! İşte o islamın ahenin suru
Edirne! İşte o şarkın cebin-i mağruru
İkinci aşr-ı tealisi Al-i Osman'ın
Birinci mevki-i feyyazı belki dünyanın
Edirne! İşte o şarkın demir kilidi
Sefil ayakları altında Bulgar'ın şimdi
Muzaffer ordusu hakkıyla(!) intikam alıyor
Kadın, kız, çoluk, çocuk, erkek ne bulsa parçalıyor
Bu katliama da razıyım ihtiram olsa
Harim-i dini de geçtik harim-i namusa
Şu dört minareli cami ki yoktu hiçbir eşi
Ki parlıyordu hilalinde sanatın güneşi
Salibi sineye çekmiş de bekliyor.Nevmid

Mehmet Akif Ersoy

Eser

Bir insan öldümü ondan kalacak eseri,
Bir eşek göçtümü ondan da nihayet semeri.

Mehmet Akif Ersoy

fatih Camii

Eğildi sonra o dağlar huzurunda ALLAH'ın
Kapandı secdeye sonra korkusuyla ALLAH'ın
İnayetiyle ALLAH kaldırınca herbirini
Semaya doğru o dağlar da açtı ellerini
O anda yüreklerden öyle dehşetli bir feryat koptu
Ki ruhum sonsuza dek hatırlayacak bunu!
Kesildi bir aralık inleyen hüzünlü sesler...
Ne oldu Arş'a kadar yükselen o yanıp yakılmalar,
O coşku içindeki iman?

Evet! çağlayarak işte rahmeti ALLAH'ın...
Bütün yüreklere serpildi kubbeden bir ruh
güvenmenin, huzurun ruhu...

Mehmet Akif Ersoy

Fatih Kürsüsünde seçmeler

Birinci zumreyi teskil eden zavalli avam, | AVAM: Halktan ilmi irfani
Biraksalar devam edecek tatli uykusuna devam. | az olan kimse
|
Bugun nasibini yerlestirince kursagina; |
'Yarin' nedir? Onu bilmez, yatar donup sagina. |
|
Yikilsa ars-i hukumet, tikilsa kabre vatan, | KABR: Mezar
Vazifesi degil; cunku 'hepsi Allah'tan! ' |
|
Ne hukmu var ki, esasen yalanci dunyanin? |
Olurse, yan gelip yatacak cennetinde Mevla'nin. |
|
Fena kuruntu degil! Ben derim, sorulsa bana: |
'Kabul ederse cehennem ne mutlu, amca, sana! ' |
|
..... |
|
ikinci zumreyi teskil eden cemaat ise, |
Hayata kuskun olandir ki: saplanip ye'se, | YE'S: Umitsizlik
|
'Selametin yolu yoktur... Ne yapsalar bosuna! ' |
Demis te hirkayi cekmis butun butun basina. |
|
Bu turlu bir hareket mahz-i kufr olur, zira: | MAHZ: Sirf, katiksiz
Talepte amir olurken bir ayetinde Huda; |
|
Buyurdu: 'Kesmeyiniz ruh-u rahmetimden umid; | NEFHA: Guzel koku
Ki musrikin olur ancak o nefhadan nevmid.' | NEVMiD: Umitsiz
|
Bu bir; ikincisi: ye'sin ne olsa esbabi, | ESBAB: Sebebler
Onun atalet-i kulliyedir ki icabi, | ATALET: Tembellik
..... | KULLiIE:Tamamiyle

Osmanli(yok olusununun hemen oncesi) 'daki 4 zumreden 3.cusu
.....

Bu zuppeler acaba hangi cinsin efradi?
kadin desen, geliyor arkasindan erkek adi;

Hayir, kadin degil; erkek desen, nedir o kilik?
Demet demetken o saclar ne muhtasar o biyik?

Sadasi baykusa benzer, hirami saksagana;
Hulasa, zuppe demistim ya, artik anlasan a! ...

Fakat bu kukla herif bir buyuk seciyye tasir,
Ki, haddim olmiyarak, 'Aferin! ' desem yarasir.

Nedir mi? Anlatayim: oyle bir metaneti var,
Ki en savulmiyacak ye'si tek birayla savar.

Sinirlerinde teessur denen fenalik yok,

Tabiatinda utanmakla asinalik yok.

Bilirsininiz, hani, insanda bir damar varmis,
Ki yuzsuz omak icin mutlaka o catlarmis,

Nasilsa 'Rabbim utandirmasin! ' duasi alan,
Bu arsizin o damar zaten eksik anlindan!

Cebinde gordu mu uc tane cil kurus nazlim,
Tokatliyan'da satar mutlaka, gider de calim.

Eger dolandirabilmisse istenen parayi;
Gorur mahalleli ta karnavaldan maskarayi!

Beyoglu'nun o mulevves muhit-i fahisine
Dalar gider, takilip bir sefilin pesine.

'Haya, edeb gibi sozler rusum-u fasidedir;
Vatanla aile, hatta, kuyud-u zaidedir.'

Diyor da hepsine birden kuduzca saldiriyor..
'Ayip degil mi? ' demissin... Acep kim aldiriyor!

Namaz, oruc gibi seylerle yok alis verisi;
Mukaddesat ile eglenmek en birinci isi.

Duyarsaniz 'kara kuvvet' bilin ki: imandir.
'Kitab-i kohne' de -hasa- Kitab'i Yezdan'dir.

Usenmeden ona Kur'ani anlatirsan eger,
Su ezberindeki esmayi muttasil geveler:

'Kurun-u maziyeden kalma cansiz evradi
Cekerse, dogru mu yirminci asrin evladi? '

Nedir alakasi yirminci asr-i irfanla
Bu saklaban herifin? Anlamam ayip degil a!

Meta'-i fazli mi varmis elinde gosterecek?
Nedir meziyyeti, gorsek de bari ogrensek.

Hayir! Mehasin-i Garb'in birinde yok hevesi;
Rezail, oldu mu lakin, siaridir hepsi!

Butun kebaire (icki, kumar, zina) tiryaki bir kopuk tanirim.
-Ne oldu bilmiyorum simdi, sag degil sanirim-

Kumar, senaatin aksami, irtikap, icki...
Hulasa defter-i a'mali oyle kapkara ki:

Yaninda leyl-i cehennem, sabah-i cennettir!
'Utanmiyor musun. Ettiklerin rezalettir! '

Denirse kendine, milletlerin ekabirini
Sayardi gostererek hepsinin kebairini:

'Filan icerdi... Filan fuhsa munhemikti...' diye
Mulevvesatini bir bir rical-i maziye

Izafe etmeye baslardi paye vermek icin.
'Peki! Fezaili yok muydu soylediklerinin? '

Diyen cikarsa 'muverrihlik etmedim! ' derdi.
Su zuppeler de, bugun ayni ruhu gosterdi.

Fransiz'in nesi var? Fuhsu, bir de ilhadi;
Kapi$ti bunlari 'yirminci asrin evladi! '

Ya Alman'in nesi var zevki oksayan? Birasi;
Unuttu ayrani, ma'tuda dondu kahrolasi!

Heriflerin, hani dunya kadar bedayii var:
Ulumu var, edebiyyati var, sanayii var.

Giden birer avuc olsun getirse memlekete;
Doner muhitimiz elbet muhit-i ma'rifete.

Kucak kucak tasiyor olmadik mesaviyi;
Begenmesek 'medeniyyet! ' diyor; inandik iyi!

'Ne var, biraz da maarif getirmis olsa...' desek
Emin olun size 'hammallik etmedim? ' diyecek.

.....

Fatih Kursusunde - 1914

Mehmet Akif Ersoy

Gitme Ey Yolcu

Gitme ey yolcu, beraber oturup ağlaşalım
Elemim bir yüreğin karı değil, paylaşalım
Ne yapıp ye'simi kahreyleyeyim, bilmem ki?
Öyle dehşetli muhitimde dönen matemki!
Ah! Karşımda vatan namına bir kabristan yatıyor şimdi
Nasıl yerlere geçmez insan
Şu mezarlar ki uzanmış gidiyor, ey yolcu
Nereden başladı yükselmeye, bak, nerede ucu

Mehmet Akif Ersoy

Gönülle Başbaşa

Dudakları bir dal ateş, mercan gibi
Bakışları masum bir heyecan gibi
Yürürken titriyen o narin endamı
Pembe bir gül açmış taze fidan gibi
Fark edemiyorum gözle gördüğümü
Saçlarında bağlı aşkın kör düğümü
Bir tatlı rüya mı, bir canlı büyü mü?
Elim dokunuyor, fakat yalan gibi...

Mehmet Akif Ersoy

Hasta

- Bence Doktor, onu siz soyarak dinleyiniz;
Hastalık çünkü değil öyle ehemmiyetsiz.
Sade bir nezle-i sadriyyemi illet? Nerede?
Çocuğun hali fenalaştı son günlerde,
Ameliyata çıkarken sınıf on gün evvel,
Bu da gelmez mi? Dedim 'Kim dedi, oğlum sana gel?
Nöbet üstünde adam kaçmalı yorgunluktan;
Hadi yavrum, hadi söz dinle de bir parça uzan.'
O zamandan beridir za'fi terakki ediyor;
Görünen: bir daha kalkınması artık pek zor;
Uyku yokmuş; gece hep öksürüyormuş; ateşin
Oluyormuş biraz dindiği

- Ben zaten işin,
Bir ay evvel biliyordum ne vahim olduğunu
Bana ihtara ne hacet, a beyim. Simdi bunu?
Maamafih yeniden bakalım dikkatle:
Hükmü kat' i verelim, etmeye gelmez acele.

- Çağırın hastayı gelsin.

- Kapının perdesini,

Açarak girdi o esnada düzeltip fesini,
Bir uzun boylu çocuk.. Lakin o bir levha idi..!
Öyle bir levha-i rikkat ki unutmam ebedi,
Rengi uçmuş yüzünün, gözleri çökmüş içeri.
Elmacıklar iki baştan çıkıvermiş ileri.
O şakaklar göçerek cepheyi yandan sıkmış;
Fırlamış alnı, damarlarla beraber çıkmış,
Bet-beniz kül gibi olmuş uçarak nur-i şebâb;
O yanaklar iki solgun güle dönmüş, bitâb!
O dudaklar morarıp kavlamış artık derisi;
Uzamış saç gibi kirpiklerinin her birisi!
Kafa yük gibi kesilip boynuna, çökmüş bağrı;
İki değnek gibi yükselmiş omuzlar yukarı.

- Otur oğlum seni dikkatlice bir dinleyelim …

Soyun evvelce, fakat …

- Siz soyunuz yok halim!

Soydu bîçâreyi üç-beş kişi birden, o zaman
Aldı bir heykeli uryân-i sefalet meydan
Yok bu kemik külçesinin dinlenecek bir ciheti:
' Bakmasak hastayı nevmid ederiz belki ' diye;
Çocuğun göğsüne yaklaştım biraz dinlemeye:
Öksür Oğlum … Nefes al…Oldu, giyin;
Bakayım nabzına... A' la... Sana yavrum, kodein
Yazayım, öksürüyorsun, O, keser, pek iyidir…
Arsenik hapları al, söylerim eczacı verir.

Hadi git, kendine iyi bak…

- Nasıl ettin doktor?

- Edecek yok, çocuk artık yola girmiş, gidiyor!

Sol taraftan rienin zirvesi tekmil çürümüş;
Hastalık seyr-i tabiisini almış yürümüş.
Devri salisteki asarı o mel'un marazin Var tamamıyle, değil hiçbir eksik arazin.
Bütün a'raz, sehikiyle, zefiriyle…

- Yeter!
Hastanın çehresi meydan da! İnsanda meğer
Olmasın his denilen şey.. O değil, lakin biz
Bunu ' Tebdil-i hava ' derde nasıl göndeririz?
Surda üç-beş günü var.. Gönderelim Yolda ölür….
' Git! ' demek, hem, düşünürsek ne büyük bir zuldür!
Hadi göndermeyelim.. Var mı fakat imkanı?
Kime dert anlatırız? Bulsan a derdi anlayanı!

- Sözünüz doğru, Müdür bey; ne yapıp yapmalı; tek
Bu çocuk gitmelidir. Çünkü eminim, pek pek,
Daha bir hafta yasar, sonra sirayet de olur;
Böyle bir hastayı gönderse de mektep ma'zur.

- Bir mübaşşir çağırın.

- Buyrun efendim.

- Bana bak:

Hastanın gitmesi herhalde muvafık olacak.
' Sana tebdil-i hava tavsiye etmiş doktor.
Gezmiş olsan açılırsın..' diye bir fikrini sor.
' İstemem! ' de o fakat dinleme, iknaa çalış;
Kim bilir, belki de biçare çocuk anlamamış?

- Şimdi tebdil-i hava var mı benim istediğim?
Bırakın halime artık beni, rahat öleyim!
Üç buçuk yıl bana katlandı bu mektep, üç gün
Daha katlansa kıyamet mi kopar? Hem ne için
Beni yıllarca barındırmış olan bir yerden.
' Öleceksin! ' diye koğmak? Bu koğulmaktır. Ben,
Kimsesiz bir çocuğum nerde gider yer bulurum?
Etmeyin sokaklarda perişan olurum!
Anam ölmüş babamın bilmiyorum hiç yüzünü;

Sanki atideki mevhum refahım giderek,
Onu çalkandığı hüsranlar, içinden çekecek!
Kardeşim kurduğun amali devirmekte ölüm;
Beni göm hurfe-i nisyana, ben artık öldüm!
Hangi bir derdim için ağlıyayım, bilmiyorum.

Döktüğüm yaşları çok görmeyiniz; mağdurum!
O kadar sa'y-i beliğin bu sefalet mi sonu?
Biri evvelce eğer söylemiş olsaydı bunu,
Çalışıp ömrümü çılgınca heba etmezdim,
Ben bu müstakbele mazimi feda etmezdim!
Merhamet bilmeyen insanlara bak, Yarabbi,
Koğuyorlar beni bir sail-i avere gibi!

- Seni bir kerre koğan yok, bu sözün pek haksız.
' İstemem yollamayın ' dersen eğer, kal, yalnız..
Hastasın..

- Hem Verem'im! Söyle, ne var saklayacak!

- Yok canim, öyle değil…

- Öyle ya herkes ahmak,

Bırakırlar mi, eğer gitmemiş olsam acaba?
Doğrudur gitmeliyim.. Koşturunuz bir araba.
Son sınıftan iki vicdanlı refikin koluna
Dayanıp çıktı o biçare, sefalet yoluna.
Atarak arkaya bir lemba-i lebriz-i elem, Onu teb'id edecek paytona yaklaştı ' Verem'!
Tuttu bindirdi çocuklar sararak her yerini,
Öptüler girye-i matem dökerek gözlerini;

- Çekiver doğruca istasyona ….

- Yok, yok, beni ta,

Götür İstanbul’a bir yerde bırak ki; guraba,
- Kimsenin onlara aldırmadığı bir sırada -
Uzanıp ölmeye bir şilte bulurlar orada!
Mehmed Akif ERSOY

Mehmet Akif Ersoy

Haya Sıyrılmış İnmiş

Haya sıyrılmış inmiş, öyle yüzsüzlük ki heryerde
Ne çirkin yüzler örtermiş meğer o incecik perde
Vefa yok, ahde hürmet hiç, lafe-i bi medlul
Yalan raiç, hiyanet mültezem, heryerde hak meçhul
Ne tüyler ürperir ya rab, ne korkunç inkılab olmuş
Ne din kalmış ne iman, din harab, iman türab olmuş

Mehmet Akif Ersoy

Hüsran

Ben böyle bakip durmayacaktim, dili bagli,
Islam'i uyandirmak için haykiracaktim.
Gür hisli, gür imanli beyinler, cosar ancak,
Ben zaten uzunboylu düsünmekten uzaktim!
Haykir! Kime, lakin? Hani sahipleri yurdun?
Ellerdi yatanlar, saga baktim, sola baktim;
Feryadimi artik bogarak, na'sini, tuttum,
Bin parça ettim si'irime gömdüm de biraktim.
Seller gibi vadiyi eninim saracakken,
Hiç çaglamadan, gizli inen yas gibi aktim.
Yoktur elemimden su sagir kubbede bir iz;
Inler 'Safahat'imdaki hüsran bile sessiz!

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 1

'Hurriyeti aldik! ' dediler, gaybe inandik;
'Eyvah, bu bazicede bizler yine yandik! '

Cem'iyyete bir firka dedik, tefrika cikti:
Sapsaglam iken milletin erkanini yikti.

'Turan ili' namiyle bir efsane edindik;
'Efsane, fakat, gaye! ' deyip az mi didindik?

Kac yurda veda etmedik artik bu ugurda?
Elverdi gidenler, aciyin eldeki yurda!

istanbul
Kanunuevvel 1334
1918

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 2

Sabah iskambil atar kahvede, aksam domina...

.....

Koylunun bir seyi yok, sihhati, ahlaki bitik;
Bak o sirtindaki mintan bile tiftik tiftik.

Bir kemik, bir deridir olmedi kaldiysa diri;
Nerde evvelki refahin ancak onda biri?

Dam cokuk, arsa rehin, bahceyi icra ister;
Bir kalem borca bedel faizi defter defter!

Hic bakim gormediginden mi nedendir, toprak,
Verilen tohmu da inkar edecek, oyle corak,

Bire dort aldigi yil koylu emin ol, kudurur:
Har vurur bitmeyecekmis gibi, harman savurur.

Ugramaz, gun kavusur, citine yahut evine;
Sabah iskambil atar kahvede, aksam domine.

Muhtasar, gayr-i mufid ilmi kadardir dini;
Ne evamir, ne nevahi, secemez hicbirini.

Namazin semtine bayramlarda ugrar sade;
Hic su gormez yuzunun dusmanidir seccade.

Hani, uc bes kisiden fazla musalli arama;
Mescid ambarlik eder, baska ne yapsin, imama!

Okumak bahsini gec, Cunku o defter kapali,
Bir redif zabiti mektepleri debboy yapali,

Sitma, fuhus, icki, kumar, turlu fecayi' salgin...
Sonra soylenmiyecek sekli de var hastaligin.

Bir taraftan bulanir levse hesapsiz namus;
Bir taraftan serilir topraga milyonla nufus.

.....

ASiM: SAFAHAT-6.Kitap
1919

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 3

'Hic bilenle bilmeyen bir olurmu? '
(Kuran-i Kerim)

Olmaz ya... Tabii... Biri insan, biri hayvan!
Oyleyse <<cehalet>> denilen yuz karasindan

Kurtulmaya azmatmeli bastan basa millet.
Kafi degilmi, yoksa bu son ders-i felaket?

Son ders-i felaket neye mal oldu? Dusunsen:
Beynin eriyip yas gibi damlardi gozunden!

'Son-ders-i felaket' ne demektir? Su demektir:
Gelmezse eger kendine millet, gidecektir!

Zira, yeni bir sadmeye(carpma) artik dayanilmaz;
Zira, bu sefer uyku olumdur, uyanilmaz!

Coskun, koca bir sel gibi, daim beseriyyet,
Mustakbele kosmakta verip seyrine siddet.

Daglar, ucurumlar, ona yol vermemek ister...
Lakin o, ne yuksek, ne de alcak demez orter!

Akvam(kavimler, milletler) o buyuk nehre katilmis birer irmak...
Elbet katilir... Hangisi ister geri kalmak?

Bizler ki bu muthis, bu muazzam cereyanla
Ugrasmaktayiz... Bak, ne kadar cilginiz anla!

Ugras bakalim, yoksa isin, hey saskin!
Kursun gibi sur'atli, denizler gibi taskin

Bir caglayanin menba-i dehhasina(gayet dehsetli) dogru
Tirmanmaya benzer, yuzerek, baska degil bu!

Ey katre-i avare(zavalli damla) , bu cusun, bu hurusun
Ahengine uymazsan, emin ol, bogulursun!

Yillarca, asirlarca suren uykudan artik,
Silkin de muhitindeki zulmetleri yak, yik!

Bir baksana: gokler uyanik, yer uyaniktir;
Dunya uyanikken uyumak maskaraliktir!

Eyvah! Bu zilletlere sensin yine illet...
Ey derd-i cehalet, sana dusmekte bu millet,

Bir hale getirdin ki, ne din kaldi, ne namus!
Ey sine-i islam'a coken kapkara kabus,

Ey hasm-i hakiki, seni oldurmeli evvel:

Sensin bize dusmanlari ustun cikartan el!

Ey millet uyan! Cehline kurban gidiyorsun!
islam'i da <<batsin! >> diye tutmus yediyorsun!

Allahtan utan! bari birak dini elinden...
Gir les gibi topraklara kendin, gireceksen!

Lakin, ne demek bizleri Allah ile iskat(susturmak) ?
Allahtan utanmak da olur, ilim ile... Heyhat!

18 Cemaziyelevvel 1331
11 Nisan 1329
1913
SAFAHAT
Ucuncu kitap-Hakkin sesleri

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 4

Muslumanlik sizi gayet siki, gayet saglam,
Baglamak lazim iken, anlamadim, anliyamam,

Ayrilik hissi nasil girdi sizin beyninize?
Fikr-i kavmiyyeti seytan mi sokan zihninize?

Birbirinden muteferrik bu kadar akvami,
Ayni milliyetin atlinda tutan islam'i,

Temelinden yikacak zelzele, kavmiyettir.
Bunu bir lahza unutmak ebedi haybettir...

Arnavutlukla, Araplikla bu millet yurumez..
Son siyasetse bu! Hic boyle siyaset yurumez!

Sizi bir aile efradi yaratmis Yaradan;
Kaldirin ayrilik esbabini artik aradan.

Siz bu davada iken yoksa, iyazen-billah,
Ecnebiler olacak sahibi mulkun nagah.

Diye dursun atalar: 'Kal'a icinden alinir.'
Yok ki hicbir isiden... Millet-i merhume sagir!

Bir degil mahvedilen devlet-i islamiyye...
Girdiler ayni siyasetle butun makbereye.

Girmeden tefrika bir millete, dusman giremez;
Toplu vurdukca yurekler, onu top sindiremez.

Birakin eski hukumetleri meydandakiler
Yetisir, soyle bakip ibret alan varsa eger.

iste Fas, iste Tunus, iste Cezayir, gitti!
iste irak'i da taksim ediyorlar simdi.

30 Muharrem 1331
27 Kanunuevvel 1328
1913

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 5

Umidin her zaman haib, nasibin daima nekbet;
Hayatin gecti husranlarla ey gun gormeyen millet!
Ne devletsiz basin varmis, ne mel'un tali'in, hayret!
Muebbed bir hayat ummus da icmistin.. Fakat seyret:
Nasil zehr oldu birden diktigin sahba-yi hurriyet!

Meger altust olurmus en muazzam ars-i istiklal;
Meger pamal edermis en bulend akvami izmihlal;
Meger birden olurmus altiyuz yil beslenen amal,
Ufuklar, bak, adem rendinde zulmetlerle malamal..
Ne beklerdik, nasil ciktin sen ey ferda-yi istikbal!

Bu istikbali ruyamizda gorseydik inanmazdik!
'Sabah olmus' dedik, sezmekle bir avare aydinlik.
Ne haybettir: degilmis fecr-i kazibler kadar sadik!
Cahimi bin hatar kat kat yigilmis, gelde yirtip cik!
ilahi! Bir isik goster, bunaldik busbutun artik!

Fakat hey saskin, istimdad icin Hak'dan yuzun var mi?
Kitabullah'a yuksekten bakan gozler de aglar mi?
Muhakkar gordugun kuvvet bu gun bir bak, muhakkar mi?
Demezdin, ruhu Kur'an'in o lakaydiyle muztar mi?
Ya sen muztar kalir, feryad edersen, aldirirlar mi!

Evet, sen boyle bir ferda-yi mahser-hizi ummazdin,
Haberdar eyleyenler oldu; guldun. Pek de kurnazdin!
Kudurmustan beter bir hale geldin, durmadin azdin!
Dusen ma'suma cikmak gayr-i kaabil bin cukur kazdin:
Gomup ahlaki, artik fuhs icin bah-name'ler yazdin!

Utanmak bilmiyorsun, anladik, lakin ne isterdin:
Su milletin ki levsiyyati bir 'meslek' deyip verdin?
ibadullahi saptirdin, fakat bir yol mu gosterdin?
Gorursen nerden bir namus, fush-abada gonderdin;
Sezersen kimde na-merdane bir fitrat, kanat gerdin!

*
* *

Biyik kirpik, sakal yontuk da tirnaklar birer parmak;
Yikanmaz bir surat, sol gozde beyzi cam, fakat parlak;
Hamamsiz ensenin sirtinda bir yag var: kayar yavsak!
Su, kalcinlarla kivrik pantalon altinda, kiskivrak
Seken Osmanli centilmeninde hicbir duygu yok mutlak...
Utanmak ver, yeter, kaabilse Allah'im, utandirmak!

Mehmet Akif ERSOY
29 Tesrinisani 1328
(1912)

--

www.antoloji.com - kültür ve sanat

Mehmet Akif Ersoy

İsmi olmayan şiirler 6

'Kim Muslumanlarin derdini kendine mal etmezse
onlardan degildir.'

Hadis-i Serif

Muslumanlik nerde! Bizden gecmis insanlik bile...
Adem aldatmaksa maksad, aldanan yok, nafile!
Kac hakiki musluman gordumse, hep makberdedir;
Muslumanlik, bilmem amma, galiba goklerdedir;
istememem, dursun o payansiz mefahir bir yana...
Gosterin ecdada az cok benziyen kan bana!
isterim sizlerde gormek irkinizdan yadigar,
Cok degil, ancak necip evlada layik tek siar.
Varsa sayet, soyleyin, bir parcacik insafiniz:
Boyle kansiz miydi -hasa- kahraman eslafiniz?
Boyle dusmus muydu herkes ayrilik sevdasina?
Benzeyip sirazesiz bir mushafin eczasina,
Hic gorulmus muydu olsun kayd-i vahdet tarumar?
Boyle olmus muydu millet canevinden rahnedar?
Boyle acliktan bogazlar miydi kardes kardesi?
Boyle adet miydi bi-perva, yemek insan lesi?

Irzimizdir cignenen, evladimizdir dogranan...
Hey sikilmaz, aglamazsan, bari gulmekten utan! ...
'His' denen devletliden olsaydi halkin behresi:
Payitahtindan bugun tasmazdi sarhos naresi!

Kurd uzaklardan bakar, dalgin gorurmus merkebi.
Saldirimis ansizin yaydan bosanmis ok gibi.
Lakin, ask olsun ki, aldirmaz otlarmis esek,
Sanki tavsanmis gelen, yahut kiliksiz kostebek!
Kar sayarmis bir tutam ot fazla olsun yutmayi...
Hasmi, derken, cullanirmis yutmadan son lokmayi! ...

Bu hakikattir bu, sasmaz, bildigin usluba sok:
Halimiz merkeple kurdun ayni, asla farki yok.
Burnumuzdan tuttu dusman; biz bogaz kaydindayiz;
Bir bakin: hala mi hala ihtiras ardindayiz!
Saygisizlik elverir... Bir parca olsun arlanin:
Vakti coktan geldi, hem gecmektedir arlanmanin!
Davranin haykirmadan nakus-u izmihaliniz...
Oyle bir buhrana sapmistir ki, zira, halimiz:
Zevke dalmak soyle dursun, vaktiniz yok mateme!
Davranin zira gulunc olduk butun bir aleme,
Beklesirken gokte yuz binlerce ervah, intikam;
Yerde kalmis, na'sa benzer kavm icin durmak haram! ...
Kahraman ecdadinizdan sizde bir kan yok mudur?
Yoksa, istikbalinizden korkulur, pek korkulur.

1913

www.antoloji.com - kültür ve sanat

Mehmet Akif Ersoy

İstiklal Marşı

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül! Bu ne şiddet bu celal?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helal,
Hakkıdır, Hak'ka tapan, milletimin istiklal!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım;
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın afakını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar.
'Medeniyyet!' dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın!
Siper et gövdeni, dursun bu hayasızca akın.
Doğacaktır sana vaadettiği günler Hak'kın;
Kimbilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri 'toprak' diyerek geçme, tanı!
Düşün, altında binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden, ilahi şudur ancak emeli;
Değmesin mabedimin göğsüne na-mahrem eli!
Bu ezanlar ki şahadetleri dinin temeli,
Ebedi yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder varsa taşım;
Her cerihamdan, ilahi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-i mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım!

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilal;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helal!
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlal.
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hak'ka tapan milletimin istiklal!

Mehmet Akif Ersoy

Kıssadan Hisse

Geçmişten adam hisse kaparmış... Ne masal şey!
Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi?
' Tarih ' i ' tekerrür ' diye tarif ediyorlar;
Hiç ibret alınsaydı, tekerrür mü ederdi?
.

Mehmet Akif Ersoy

Kosova

Nerede olsam karşıma çıkıyor bir kanlı ova
Sen misin yoksa hayalin mi vefasız kosova
Hani binlerce mefahirdi senin her adımın
Hani sinende yarıp geçtiği yol Yıldırım'ın
Hani asker, hani kalbinde yatan şah-ı şehid
Söyle Meşhed öpeyim secde edip toprağını
Yokmudur Murad'ın sende iki üç damla kanı

Mehmet Akif Ersoy

Meyhane

Canim sıkıdı dun aksam, sokak sokak gezdim;
Sonunda bir yere saptim ki, once bilmezdim.

Bitince bir sira ev, sonra bir de virane,
Dikildi karsima bir han kilikli meyhane:

Basik tavanli, karanlik, sefil bir dukkan;
icinde bir masa, yahut civar tabutluktan

Atilma cok olu gormus acikli bir tenesir!
Yaninda hurdasi cikmis bir eski pusku sedir.

Sakat, bacaksiz on, on bes hasirli iskemle,
Kirik dokuk siseler, bir de cinko tepsiyle,

Bes on kadeh, iki uc testi... Sonra tezgahlik
Eden yan ustune devrilme kirli bir sandik.

Sonuk sonuk yaniyor rafta isli bir lamba...
Onunde bir kume: fes, takke, hirka, salta, aba

Kimildanip duruyorken, sefil bir sohbet,
BU isli zulmete vermekte busbutun vahset:

-Kuzum Dimitri, bu aksam biraz ziyadece ver...
-Ziyade, anladik amma ya ictigin siseler?

-Cizersin..
-Oyle mi? Lakin, silinmiyor cetele!
Bakin tavan tebesirden gorunmez oldu...
-Hele!

-Bizim pesin paramiz... Anladin mi dun kurusu?
-Ayol tukendi mezem... Bari koy biraz tursu.

Aratti kendini ustan... Dinince dinlersin!
-Hasan be, sende nasil nazli nazli soylersin!

Nedir o turku... Aman baska yok mu? ... Hah, soyle!
-Omer, ne nazlaniyorsun? Biraz da sen soyle.

-Nevazil olmusum, Ahmed, birak sesim yok hic...
-Sesin mi yok? Acilir simdi: bir imam suyu ic!

-Yarin ne istesin Osman?
-Ne isteyim... Burada!
-Dimitri corbaci, doldur! Ne durmusun orada?

-O kim gelen?
-Baba Arif.
-Sakalli, gel bakalim...
Yanas.

-Selamunaleykum.
-Otur biraz cakalim...

-Dimitri, hey parasiz geldi sanma, iste para!
-Ey anladik a kuzum...
-Sar be yoldasim cigara...

-Aman bizim Baba Arif susuz musuz iciyor!
-Onun bi dalgasi olmak gerek: Tunel geciyor.

-Moruk, kacinci kadeh? Simdicik sizarsin ha!
-Sizarsa mis gibi yer, yetmemis adam degil a.

Yavas yavas kafalar, kelleler kizismisti,
Agiz, burun, hele sesler butun karismisti;

Dikildi agzina baktim, acik duran kapinin,
Fener elinde bir erkek, yaninda bir de kadin.

Bes on dakika suren bir dusunceden sonra,
Kadin girdi o zulmet-sera-yi menfura.(Nefret edilen karanlik yer)

Gozunde ebr-i teessur, yuzunde hun-i hicab, (uzuntu gozyaslari)
Vucudu ra'se-i na-car-i ye's icinde harab, (caresizlik uzuntusu)

Teveccuh eyleyerek sonradan gelen Babaya:
-Demek tasinmali artik coluk cocuk buraya!

Ayol, nedir bu senin yaptigin? Utan azicik...
Anan da, ben de, yumurcaklarin da ac kaldik!

Ne is, ne guc, gece gunduz icip zibar sade;
Sakin dusunme cocuklar acep ne yer evde?

Evet, sen el kapisinda surun isin yoksa!
Getir bu sarhosa yutsun, getir paran coksa!

Zavalli ben... Camasir, tahta, her gun ugras da,
Sonunda bir paralar yok, el elde bas basta!

O tahtalar, camasirlar da gecti, yok halim...
Ayakta sallanisim zorlanir Huda alim!

Calismadin, beni hep bunca yil calistirdin;
O yavrucaklari ciplak, sefil alistirdin;

Bilir mahalleli kim, aldigin zamanda beni,
Cehiz cimenle donatmisti beybabam evini.

Ne oldu simdi o esya? Satip kumarda yedin!
Evet, kumarda yedin, hem de karsilarda yedin!

.....
.....

Herif! Su halime bak, merhametli ol azicik...
Birak o zikkimi, ictiklerin yeter artik.

Efendiler, agalar, siz de bir nasihat edin,
Sizin belki var evladiniz...
-Hasan, ne dedin?

-Birak, kopoglu kadin amma calceneymis ha!
-Benimki cok daha fazlaydi.
-Etme!
-Elbet ya!

Onun icin bosadim. Sen isitmedin mi Halim?
-Kadin lakirdisi girmez kulagima zati benim.

Senin kadin dedigin adete pabuc gibidir:
Biraz vakti tasinir, sonradan degistirilir.

Kadin bu sozleri duymaz, tazallum eylerdi;
Herif mezar tasi tavriyle sade dinlerdi;

Acilip agzi nihayet, acilmaz olsa idi!
Tasip dokuldu, icinden su la'net-i ebedi:

-Cehennem ol seni hinzir orospu, git Bossun!
-Ben anladim isi, sen komsu, iyice sarhossun;

Ayiltiniz sunu yahut!
-ilismeyin!
-Birakin!
Herif ayildi mi, bilmem, dusup bayildi kadin!

SAFAHAT-Birinci Kitap

Mehmet Akif Ersoy

Müslümanlık Nerde

Müslümanlık Nerde
Müslümanlik nerde! Bizden geçmis insanlik bile...
Adem aldatmaksa maksad, aldanan yok, nafile!
Kaç hakiki müslüman gördümse, hep makberdedir;
Müslümanlik, bilmem amma, galiba göklerdedir;
Istemem, dursun o payansiz mefahir bir yana...
Gösterin ecdada az çok benziyen kan bana!
Isterim sizlerde görmek irkinizdan yadigar,
Çok degil, ancak Necip evlada layik tek siar.
Varsa sayet, söyleyin, bir parçacik insafiniz:
Böyle kansiz miydi -hasa- kahraman ecdadiniz?
Böyle düsmüs müydü herkes ayrilik sevdasina?
Benzeyip sirazesiz bir mushafin eczasina,
Hiç görülmüs müydü olsun kayd-i vahdet tarumar?
Böyle olmus muydu millet canevinden rahnedar?
Böyle açliktan bogazlar miydi kardes kardesi?
Böyle adet miydi bi-perva, yemek insan lesi?
Irzimizdir çignenen, evladimizdir dogranan...
Hey sikilmaz, aglamazsan, bari gülmekten utan! ...
'His' denen devletliden olsaydi halkin behresi:
Payitahtindan bugün tasmazdi sarhos naresi!
Kurd uzaklardan bakar, dalgin görürmüs merkebi.
Saldirirmis ansizin yaydan bosanmis ok gibi.
Lakin, ask olsun ki, aldirmaz otlarmis esek,
Sanki tavsanmis gelen, yahut kiliksiz köstebek!
Kâr sayarmis bir tutam ot fazla olsun yutmayi...
Hasmi, derken, çullanirmis yutmadan son lokmayi! ...
Bu hakikattir bu, sasmaz, bildigin usluba sok:
Halimiz merkeple kurdun ayni, asla farki yok.
Burnumuzdan tuttu düsman; biz bogaz kaydindayiz;
Bir bakin: hala mi hala ihtiras ardindayiz!
Saygisizlik elverir... Bir parça olsun arlanin:
Vakti çoktan geldi, hem geçmektedir arlanmanin!
Davranin haykirmadan nakus-u izmihaliniz...
Öyle bir buhrana sapmistir ki, zira, halimiz:
Zevke dalmak söyle dursun, vaktiniz yok mateme!
Davranin zira gülünç olduk bütün bir aleme,
Beklesirken gökte yüz binlerce ervah, intikam;
Yerde kalmis, na'sa benzer kavm icin durmak haram! ...
Kahraman ecdadinizdan sizde bir kan yok mudur?
Yoksa, istikbalinizden korkulur, pek korkulur.

Mehmet Akif Ersoy

Necid Çöllerinde

Yâ Nebi...
Şu halime bak
Nasıl ki bağrı yanar gün kızınca sahranın,
Benim de ruhumu yaktıkça yaktı hicranın.
Hârimi Pâkine can atmak istedim durdum,
Gerildi karşıma yıllarca ailem yurdum.
Tahammül et dediler, hangi bir zamana kadar,
Ne bitmez olsa tahammül, onun da bir sonu var.
Gözümde tüttü bu andıkça yandığım toprak,
Önümde durmadı artık ne hanuman ne ocak.
Yıkıldı hepsi, ben aştım diyar-ı Sudan'ı,
Üç ay tihame deyip çiğnedim beyebanı.
Kemiklerim bile yanmıştı belki sahrada,
Yetişmeseydin eğer Ya Muhammed imdada.
Eserdi kumda yüzerken serin serin nefesin,
Akarsular gibi çağlardı her tarafta sesin.
İradem olduğu gündür senin iradene râm,
Bir an olsun yollarda durmak bana oldu haram.
Bütün hayakil-i hilkat ile hasbihal ettim,
Leyâle derdimi döktüm, cibali söylettim.
Yanıp tutuşmadan yummadım gözümü,
Nücuma sor ki bu kirpikler uyku görmüş mü?
Azab-ı Hecrine katlandım elli üç senedir,
Sonunda anlıma çarpan bu zalim örtü nedir?
Üç beş sineyi hicran içinde inleterek,
Çıkan yüreklere husran mı, merhamet mi gerek.
Demir nikabını kaldır mezarı pâkinden,
Bu hasta ruhumu artık, ayırma hakinden.
nedir o meşale, nurun mu ya Resulallah
Sükûn içinde bir an geçti, sonra kısa bir âh....

Mehmet Akif Ersoy

Nevruz'a

İhtiyar amcanı dinler misin, oğlum, Nevruz?
Ne büyük söyle, ne çok söyle; yiğit işde gerek.
Lafı bol, karnı geniş soyları taklid etme;
Sözü sağlam, özü sağlam, adam ol, ırkına çek.

Mehmet Akif Ersoy

Oğlum ,Bu Temenni Neye Benzer ,Bana Bak:

Oğlum ,bu temenni neye benzer, bana bak:
Eşeklerin canı yükten yanar,aman derler,
Nedir bu çektiğimizderd,çifte çifte semer!
Biriyle uğraşırken gelip çatar öbürü;
Gelir ki taş gibi hain, hem eskisinden iri.

Semerci usta geberseydi...değmeyin keyfe!
Evet,gebermelidir inkisar edin herife.
Zavallı usta göçer bir gün akibet, ancak,
Makaami öyle uzun boylu nerede boş kalacak?
Çırak mı, kalfa mı, kim varsa yaslanır köşeye;
Takım biçer durur artık gelen giden eşeğe.
Adam meğer acemiymiş, semerse haylı hüner;
Sırayla baytarı boylar zavallı merkepler.
Bütün o beller ,omuzlar çürür çürür oyulur;
Sonunda her birinin sırtı yemyeşil et olur.
''Giden semerciyi ,derler, bulurmuyuz şimdi?
Ya böyle kalfa değil , basbayağı muallimdi.
Nasıl da kadrini vaktıyla bilemedik ,tuhaf iş:
Semer değilmiş o rahmetlininki devletmiş!''
Nasihatim sana:''herzeyle iştigali bırak!
Adamlığın yolu neredeyse, bul da girmeye bak!
Adam mısın: ebediyyen cihanda hürsün gez;
Yular takıp seni bir kimsecik sürükleyemez.
Adam değil misin, oğlum, gönüllüsün semere
Küfür savurma boyun kestiğin semercilere.

Mehmet Akif Ersoy

Olmaz ya... Tabii...

'Hiç bilenle bilmeyen bir olurmu? '
(Kuran-ı Kerim)

Olmaz ya... Tabii... Biri insan, biri hayvan!
Öyleyse <<cehalet>> denilen yüz karasından

Kurtulmaya azmatmeli baştan başa millet.
Kafi değilmi, yoksa bu son ders-i felaket?

Son ders-i felaket neye mal oldu? Düşünsen:
Beynin eriyip yaş gibi damlardı gözünden!

'Son-ders-i felaket' ne demektir? Şu demektir:
Gelmezse eğer kendine millet, gidecektir!

Zira, yeni bir sadmeye(çarpma) artık dayanılmaz;
Zira, bu sefer uyku ölümdür, uyanılmaz!

Coşkun, koca bir sel gibi, daim beşeriyyet,
Müstakbele koşmakta verip seyrine şiddet.

Dağlar, uçurumlar, ona yol vermemek ister...
Lakin o, ne yüksek, ne de alçak demez örter!

Akvam(kavimler, milletler) o büyük nehre katılmış birer ırmak...
Elbet katılır... Hangisi ister geri kalmak?

Bizler ki bu müthiş, bu muazzam cereyanla
Uğraşmaktayız... Bak, ne kadar çılgınız anla!

Uğraş bakalım, yoksa işin, hey şaşkın!
Kurşun gibi sur'atli, denizler gibi taşkın

Bir çağlayanın menba-i dehhasına(gayet dehşetli) doğru
Tırmanmaya benzer, yüzerek, başka değil bu!

Ey katre-i avare(zavallı damla) , bu cüsun, bu hüruşun
Ahengine uymazsan, emin ol, boğulursun!

Yillarca, asırlarca süren uykudan artık,
Silkin de muhitindeki zulmetleri yak, yık!

Bir baksana: gökler uyanık, yer uyanıktır;
Dünya uyanıkken uyumak maskaralıktır!

Eyvah! Bu zilletlere sensin yine illet...
Ey derd-i cehalet, sana düşmekte bu millet,

Bir hale getirdin ki, ne din kaldı, ne namus!
Ey sine-i islam'a çöken kapkara kabus,

Ey hasm-i hakiki, seni öldürmeli evvel:

Sensin bize düşmanları üstün çıkartan el!

Ey millet uyan! Cehline kurban gidiyorsun!
islam'ı da <<batsın! >> diye tutmuş yediyorsun!

Allahtan utan! bari bırak dini elinden...
Gir leş gibi topraklara kendin, gireceksen!

Lakin, ne demek bizleri Allah ile iskat(susturmak) ?
Allahtan utanmak da olur, ilim ile... Heyhat!

18 Cemaziyelevvel 1331
11 Nisan 1329
1913

Mehmet Akif Ersoy

Pek Hazin Bir Mevlid Gecesi

Yıllar geçiyor ki, yâ Muhammed,
Aylar bize hep muharrem oldu!
Akşam ne güneşli bir geceydi...
Eyvah, o da leyl-i mâtem oldu!
Âlem bugün üç yüz elli milyon
Mazlûma yaman bir âlem oldu!
Çiğnendi harîm-i pâki şer'in;
Nâmûsa yabancı mahrem oldu!
Beyninde öten çanın sesinden
Binlerce minâre ebkem oldu.
Allah için, ey Nebiyy-i mâsûm,
İslâm'ı bırakma böyle bîkes,
İslâm'ı bırakma böyle mazlûm.

(30 mayıs 1330)
(1914)

Mehmet Akif Ersoy

Ressam Haklı

Bir zaman vardı ya tarih-i mukaddes modası...
Yeni yaptırdığı köşkün büyücek bir odası
Mutfakta eski resimler ile hep süslensin
Diye ressam aratır hayli zaman bir zengin.
Biri peyda olarak 'Ben yaparım' der, kolunu
Sıvayıp akşama varmaz, sekiz arşın salonu
Sıvar ama ne sıvar...Sahibi der:
-Usta bu ne?
Kıpkızıl bir boya çektin odanın her yerine! ..
-Bu resim, askeri basmakta iken Firavun' un
Kızıl Deniz yarılıp geçmesidir Musa' nın
-Hani Musa, be adam?
-Çıkmış efendim karaya
-Firavun nerde?
-Boğulmuş.
-Ya bu kan rengi boya?
-Kızıl Deniz, a efendim yeşil olmaz ya bu da!
-Çok güzel levha imiş, doğrusu şenlendi oda! ..

Mehmet Akif Ersoy

Sabah iskambil atar kahvede, akşam domine...

Köylünün bir şeyi yok, sıhhatı, ahlakı bitik;
Bak o sırtındaki mintan bile tiftik tiftik.

Bir kemik, bir deridir ölmedi kaldıysa diri;
Nerde evvelki refahın ancak onda biri?

Dam çökük, arsa rehin, bahceyi icra ister;
Bir kalem borca bedel faizi defter defter!

Hiç bakım görmediğinden mi nedendir, toprak,
Verilen tohmu da inkar edecek, öyle çorak,

Bire dört aldığı yıl köylü emin ol, kudurur:
Har vurur bitmeyecekmiş gibi, harman savurur.

Uğramaz, gün kavuşur, çitine yahut evine;
Sabah iskambil atar kahvede, akşam domine.

Muhtasar, gayr-i mufid ilmi kadardır dini;
Ne evamir, ne nevahi, secemez hiçbirini.

Namazın semtine bayramlarda uğrar sade;
Hiç su görmez yüzünün düşmanıdır seccade.

Hani, üç beş kişiden fazla musallı arama;
Mescid ambarlık eder, başka ne yapsın, imama!

Okumak bahsini geç, Çünkü o defter kapalı,
Bir redif zabıtı mektepleri debboy yapalı,

Sıtma, fuhuş, içki, kumar, türlü fecayı salgın...
Sonra söylenmiyecek şekli de var hastalığın.

Bir taraftan bulanır levse hesapsız namus;
Bir taraftan serilir toprağa milyonla nufus.

.....
Mehmet Akif ERSOY
ASiM: SAFAHAT-6.Kitap
1919

Mehmet Akif Ersoy

Sırtlan

Sırtlanları Geçmişti Beşer yırtıcılıkta
Dişsizmi Bir İnsan Onu Kardeşi Yerdi

Mehmet Akif Ersoy

Sultan Yalısı

Cosar avizeler atrık köpürür kandiller
Bu ışık çağlıyanından bütün afak inler
Yalının cephesi baştan başa nur
Nim açık pencereler reng ü ziyadan mahmur

Al, yeşil mavi fenerlerle donanmış kıyılar
Serv-i siminler atılmış suya titrer par par
Dalgalardan seken üç çifte kayıklar sökerek
Süzülür sahile şahin gibi; yüzlerce kürek

Bir taraftan bu akın yükseledursun
Bir taraftan, dökülür öndeki şaflar saraya
Rıhtımın taşları, zümrüt gibi İran halısı
Suda bitmiş çimen, üstünde de Sultan yalısı

Mehmet Akif Ersoy

Süleymaniye Kürsüsünden

Bir de İstanbul'a geldim ki: bütün çarşı, pazar
Naradan çalkanıyor, öyle ya... Hürriyet var!

Galeyan geldi mi, mantık savuşurmuş... doğru:
Vardı aklından o gün her kimi gördümse zoru.

Kimse farkında değil, anlaşılan, yaptığının;
Kafalar tütsülü hülya ile, gözler kızgın;

Sanki zincirdekiler hep boşanır zincirden,
Yıkıvermiş de tımarhaneyi çıkmış birden!

Zurnalar şehr ahalisini takmış peşine;
Yedisinden tutarak ta dayanın yetmişine!

Eli bayraklı alaylar yürüyor dört keçeli,
En ağır başlısının bir zili eksik, belli!

Ötüyor her taşın üstünde birer dilli düdük.
Dinliyor kaplamış etrafını yüzlerce hödük!

Kim ne söylerse, hemen el vurup alkışlayacak
-Yaşasın
-Kim yaşasın?
-Ömrü olan.
Şak! Şak! Şak!

Ne devairde hükümet, ne ahalide bir iş!
Ne sanayi, ne maarif, ne alış var, ne veriş.

Çamlıbel sanki şehir, zabıta yok, rabıta yok;
Aksa kan sel gibi, dindirecek vasıta yok.

'Zevk-i hürriyeti onlar daha çok anlamalı'
Diye mekteblilerin mektebi tekmil kapalı!

İlmi tazyik ile ta'lim, o da istibdad
Haydi öyleyse çocuklar, ebediyyen azad.

Nutka gelmiş öte dursun hocalar bir yandan...
Sahneden sahneye koşmakta bütün şakirdan.

Kör çıban neşterin altında nasıl patlarsa,
Hep ağızlar deşilip, kimde ne cevher varsa,

Saçıyor ortaya, ister temiz, ister kirli;
Kalmıyor kimseciğin muzmeri artık gizli.

Dalkavuk devri değil, eski kasaid yerine
Üdebanız ana-avrat sövüyor birbirine.

Türlü adlarla çıkan namütenahi gazete,

Ayrılık tohumunu bol bol atıyor memlekete.

İt yetiştirmek için toprağı gayet münbit
Bularak fuhş ekiyor salma gezen bir sürü it

Yürüyor dine beş on maskara, alkışlanıyor,
Nesl-i hazır bunu hürriyet-i vicdan sanıyor.

Kadın erkek koşuyor borc ederek Avrupa'ya...
Sapa düşmekte bizim şıklara, zannım Asya.

Hakka tevfiz ile üç dane yetişmiş kızını,
Taşıyanlar bile varmış, buradan baldızını...

Analık ilmi için Paris'e, yüksünmeyerek...
Yük ağır, ecri de nisbetle azim olsa gerek.

Mehmet Akif Ersoy

Şark

Musallat, hiç göz açtırmaz da Garb'ın kanlı kâbusu,
Asırlar var ki, İslam'ın muattal, beyni, bâzusu,
"Ne gördün, Şark'ı çok gezdin? " diyorlar. Gördüğüm yer yer

Harap iller, serilmiş hânümanlar, başsız ümmetler,
Yıkılmış köprüler, çökmüş kanallar, yolcusuz yollar,
Bükülmüş beller, incelmiş boyunlar, kaynamaz kanlar,
Düşünmez başlar, aldırmaz yürekler, paslı vicdanlar;
Tegallüpler, esaretler, tahakkümler, mezelletler;
Riyâlar, türlü iğrenç iptilâlar, türlü illetler;
Örümcek bağlamış, tütmez ocaklar; yanmış ormanlar;
Ekinsiz tarlalar, ot basmış evler, küflü harmanlar;
Cemaatsiz imamlar, kirli yüzler, secdesiz başlar;
"Gazâ" nâmiyle dindaş öldüren biçare dindaşlar;
Ipıssız âşiyanlar; kimsesiz köyler; çökük damlar;
Emek mahrumu günler; fikr-i ferdâ bilmez akşamlar! ...

Geçerken, ağladım geçtim; dururken ağladım durdum;
Duyan yok, ses veren yok, bin perişan yurda başvurdum.
Mezarlar, âhiretler, yükselen karşımda dûradûr;
Ne topraktan güler bir yüz, ne göklerden güler bir nûr?
Derinlerden gelir feryadı yüz binlerce âlâmin;
Ufuklar bir kızıl çember, bükük boynunda islâm'ın!
Göğüsler hırlayıp durmakta, zincirler daralmakta;
Bunalmış kalmış üç yüz elli milyon, cansa gırtlakta!
İlâhi! Gördüğüm âlem mi insaniyetin mehdi?
Bütün umranı tarihin bu çöllerden mi yükseldi?
Şu zâirsiz bucaklar mıydı Vahdaniyetin yurdu?
Bu kumlardan mı, Allah'ım, nebiler fışkırıp durdu?
Henüz tek berk-ı iman çakmadan cevvinde dünyanın,
Bu göklerden mi, Yârap, coştu, sağnak sağnak, edyanın?
Serendip'ler şu sahiller mi, cûdiler bu dağlar mı?
Bu iklimin mi İbrahim'e yol gösterdi ecramı?
Haremler, beyt-i Makdisler bu topraktan mı yoğruldu?
Bu vâdiler mi dem tuttukça bihûş etti DÂVÛD'u?
Hirâ'lar, Tûr-u Sinâ'lar bu afakın mı şehkarı?
Bu taşlardan mı, yer yer, taştı Ruh-ullah'ın esrarı?

Cihanın garb'ı vahşet-zâr iken, Şark'ında karnak'lar,
Haremler, Sedd-i Çinler, Tak-ı Kisrâlar, Havernaklar,
İrem'ler, Sûr-u Bâbil'ler semâ-peymâ değil miydi?
O maziler, İlâhi, bir yıkık rüyâ mıdır şimdi?
Ne yapsın, nâ-ümid olsun mu Şark'ın intibahından?
Perişan rûhumuz, hâip, dönerken Bâr-gahından?

Bu haybetten usandık biz, bu hüsran artık el versin!
İlâhi, nerde bir nefhan ki, donmuş hisler ürpersin,
Serilmiş sineler, kâbusu artık silkip üstünden.
"HAYAT ELBETTE HAKKIMDIR! " desin, dünya "DEĞİL! " derken-

İSTANBUL,19 EYLÜL 1334
1918

www.antoloji.com - kültür ve sanat

MEHMET AKİF ERSOY

Mehmet Akif Ersoy

Uyan

Baksana kim boynu bükük ağlayan.
Hakkı hayatındır senin ey müslüman,
Kurtar artık o biçareyi Allah için.
Artık ölüm uykularından uyan.

Bunca zamandır uyudun kanmadın,
Çekmediğin çile kalmadı, uslanmadın.
Çiğnediler yurdunu baştan başa.
Sen yine bir kerre kımıldanmadın.

Ninni değil dinlediğin velvele,
Kükreyerek akmada müstakbele.
Bir ebedi sel ki zamandır adı,
Haydi katıl sen de o coşkun sele.

Karşı durulmaz cereyan sine-çak...
Varsa duranlar olur elbet helak.
Dalgaların anmadan seyrini,
Göz göre girdâba nedir inhimak?

Dehşeti maziyi getir yadına;
Kimse yetişmez yarın imdadına.
Merhametin yok diyelim nefsine;
Merhamet etmez misin evladına?

Ben onu dünyaya getirdim diye
Kalkışacaksın demek öldürmeye!
Sevk ediyormuş meğer insanları,
Hakkı-ı übüvvet de bu caniliğe!

Doğru mudur ye’s ile olmak tebah?
Yok mu gelip gayrete bir intibah?
Beklediğin subh-i kıyamet midir?
Gün batıyor sen arıyorsun tebah.!

Gözleri maziye bakan milletin,
Ömrü temadisi olur nakbetin.
Karşına müstakbeli dikmiş Hüdâ,
Görmeye lakin daha yok niyyetin.

Ey koca şark! Ey ebedi meskenet!
Sen de kımıldanmaya bir niyet et.
Korkuyorum, Garbın elinden yarın,
Kalmayacak çekmediğin mel’anet.

Hakk-ı hayatın daha çiğnenmeden,
Kan dökerek almalısın merd isen.
Çünkü bugün ortada hak sahibi,
Bir kişidir: 'Hakkımı vermem' diyen.

Mehmet Akif Ersoy

Ümidin Her Zaman Haib

Ümidin her zaman haib, nasibin daima nekbet;
Hayatın geçti hüsranlarla ey gün görmeyen millet!
Ne devletsiz başın varmış, ne mel'un tali'in, hayret!
Muebbed bir hayat ummuş da içmiştin.. Fakat seyret:
Nasıl zehr oldu birden diktigin sahba-yı hurriyet!

Meğer altüst olurmuş en muazzam arş-i istiklal;
Meğer pamal edermiş en bülend akvami izmihlal;
Meğer birden olurmuş altıyüz yıl beslenen amal,
Ufuklar, bak, adem rendinde zulmetlerle malamal..
Ne beklerdik, nasıl çıktın sen ey ferda-yi istikbal!

Bu istikbalı rüyamızda görseydik inanmazdık!
'Sabah olmuş' dedik, sezmekle bir avare aydınlık.
Ne haybettir: değilmiş fecr-i kazıbler kadar sadık!
Cahimi bin hatar kat kat yığılmış, gelde yırtıp çık!
ilahi! Bir ışık göster, bunaldık büsbütün artık!

Fakat hey şaşkın, istimdad için Hak'dan yüzün var mı?
Kitabullah'a yüksekten bakan gözler de ağlar mı?
Muhakkar gördüğün kuvvet bu gün bir bak, muhakkar mı?
Demezdin, ruhu Kur'an'ın o lakaydıyle muztar mı?
Ya sen muztar kalır, feryad edersen, aldırırlar mı!

Evet, sen böyle bir ferda-yı mahşer-hızı ummazdın,
Haberdar eyleyenler oldu; güldün. Pek de kurnazdın!
Kudurmuştan beter bir hale geldin, durmadın azdın!
Düşen ma'suma çıkmak gayr-i kaabil bin çukur kazdın:
Gömüp ahlakı, artık fuhş için bah-name'ler yazdın!

Utanmak bilmiyorsun, anladık, lakin ne isterdin:
Şu milletin ki levsiyyatı bir 'meslek' deyip verdin?
İbadullahı saptırdın, fakat bir yol mu gösterdin?
Görürsen nerden bir namus, fuşh-abada gönderdin;
Sezersen kimde na-merdane bir fitrat, kanat gerdin!

*
* *

Bıyık kirpik, sakal yontuk da tırnaklar birer parmak;
Yıkanmaz bir surat, sol gözde beyzi cam, fakat parlak;
Hamamsız ensenin sırtında bir yağ var: kayar yavşak!
Şu, kalcınlarla kıvrık pantalon altında, kıskıvrak
Seken Osmanlı centilmeninde hiçbir duygu yok mutlak...
Utanmak ver, yeter, kaabilse Allah'ım, utandırmak!

29 Tesrinisani 1328
(1912)

Mehmet Akif Ersoy

www.antoloji.com - kültür ve sanat

Ya Rab Bu Uğursuz Gecenin Yok Mu Sabahı?

Yâ Râb, bu uğursuz gecenin yok mu sabâhı?
Mahşerde mi bîçârelerin, yoksa felâhı!
Nûr istiyoruz... Sen bize yangın veriyorsun!
diyoruz... Boğmaya kan gönderiyorsun!
Esmezse eğer bir ezelî nefha, yakında,
Yâ Rab, o cehennemle bu tûfan arasında,
Toprak kesilip, kum kesilip Âlem-i İslâm;
Hep fışkıracak yerlerin altındaki esnâm!
Bîzâr edecek, korkuyorum, Cedd-i Hüseyn'i,
En sonra, salîb ormanı görmek Harameyn'i! ...
Bin üç yüz otuz beş senedir, arz-ı Hicaz'ın
Âteşli muhitindeki sûzişli niyâzın
Emvâci hurûş-âver olurken melekûta?
Sönsün de, İlâhi, şu yanan meş'al-i vahdet,
Teslis ile çöksün mü bütün âleme zulmet?
Üç yüz bu kadar milyonu canlandıran îman
Olsun mu beş on sersemin ilhâdına kurban?
Enfâs-ı habisiyle beş on rûh-u leimin,
Solsun mu o parlak yüzü Kur'an-ı Hakim'in?
İslâm ayak altında sürünsün mü nihâyet?
Yâ Rab, bu ne hüsrandır, İlâhi, bu ne zillet?
Mazlûmu nedir ezmede, ezdirmede mânâ?
Zâlimleri adlin, hani öldürmedi hâlâ!
Câni geziyor dipdiri... Can vermede mâsûm!
Suç başkasınındır da niçin başkası muhkûm?
Lâ yüs'ele binlerce sual olmasa du kurbân;
İnsan bu muammalara dehşetle nigeh-bân!

Eyvâh! Beş on kâfirin îmanına kandık;
Bir uykuya daldık ki: cehennemde uyandık!
Mâdâm ki, ey adl-i İlâhi yakacaktın...
Yaksaydın a mel'unları... Tuttun bizi yaktın!
Küfrün o sefil elleri âyâtını sildi:
Binlerce cevâmi' yıkılıp hâke serildi!
Kalmışsa eğer bir iki mâbed, o da mürted:
Göğsündeki haç, küfrüne fetvâ-yı müeyyed!
Dul kaldı kadınlar, babasız kaldı çocuklar,
Bir giryede bin ailenin mâtemi çağlar!
En kanlı senâatle kovulmuş vatanından,
Milyonla hayâtın yüreğinden gidiyor kan!
İslâm'ı elinden tutacak, kaldıracak yok...
Nâ-hak yere feryâd ediyor: âcize hak yok!
Yetmez mi musâb olduğumuz bunca devâhi?
Ağzım kurusun... Yok musun ey adl-i İlâhî!

4 Cemaziyelevvel 1331
28 Mart 1329
(1913)

Mehmet Akif Ersoy

www.antoloji.com - kültür ve sanat

Zulmü Alkışlayamam

Zulmü alkışlayamam, zalimi asla sevemem;
Gelenin keyfi için geçmişe kalkıp sövemem.
Biri ecdadıma saldırdımı,hatta boğarım!...
-Boğamazsın ki!
-Hiçolmazsa yanımdan kovarım.
Üçbuçuk soysuzun ardından zağarlık yapamam;
Hele hak namına haksızlığa ölsem tapamam.
Doğduğumdan beridir, aşığım istiklale;
Bana hiç tasmalık etmiş değil altın lale!
Yumuşak başlı isem, kim dedi uysal koyunum
Kesilir belki, fakat çekmeye gelmez boyunum!
Kanayan bir yara gördümmü yanar ta ciğerim,
Onu dindirmek için kamçı yerim, çifte yerim!
Adam aldırmada geç git, diyemem aldırırım.
Çiğnerim, çiğnenirim, hakkı tutar kaldırırım!
Zalimin hasmıyım amma severim mazlumu...
İrticanın şu sizin lehçede ma'nası bu mu?

Mehmet Akif Ersoy